

Vse to je, kakor da bi bil dopisnik pisal o slovenskem našem národu, ki se ni dal premotiti po prav peklenških zvijačah, ki so jih izmišljevali nasprotniki naši. Prečastita duhovščina je narodu našemu tudi v tej važni dôbi bila vérna svetnica, prava mati, ki je podučevala narod, naj ostane zvest svojemu spoznanju, svoji vesti, in naj se ne dá prekaniti po krivih prerokih. In národ slovenski in duhovščina slovenska bila sta skala, na kateri se je glavo razbila marsiktera tica, ki je priletela iz mesta na deželo, da bi ondi gnjezd naredila za pošast svojo.

Očitno je toraj, kakor na slovanskem Moravskem in Českem, da tudi na slovenskem Kranjskem duhovščino in narod véže trdno vzajemno zaupanje, in to že tudi zatega del, ker oba sta iz iste kmetiške korenine.

„Tej veseli dogodbi — piše „Volksfr.“ dalje — pa nasproti stoji žalostna prikazen, in to je ta, da se je judovstvo zedinilo z nemškimi liberalci, ki si imé „ustavoljubov (!)“ prilastujejo. Judje so namreč raznašali tiste psovne brošure, ki so podkopavale zaupanje v konservativne naše možé; prav judovski glasovi so bili tisti, ki so zmago naklonili radikalnim kandidatom. Ne motimo se, ako pravimo, da je pri teh volitvah za deželni zbor boj bil tudi med krščanstvom in nikavnim (alles nivellirenden) liberalizmom, ktereга judje pospešujejo. Kako daleč so judje segali, kaže nam naslednja dogodka. V neki lekarnici v Brnu je nek jud pravil, kako resno je pražki cesarski namestnik baron Kellersperg očital pražkemu kardinalu da drži z národno stranko. Bil je pri tem pogovoru pričujoč mestnjan národne (konservativne) stranke, in ta je judu na pete stopil, rekoč: „To očitaje, ako je res, pač ni imelo nobenega vspeha! In na to je jud začel psovati kardinala pražkega tako, da mu je lekar-nikar pokazal vrata. Iz te dogodka se lahko sklepa, kako daleč je že segla predrznost tako imenovanih nemških liberalcev. Pač žalosten sad!“

Na slovenski zemlji takih brošur, ktere napadajo in grdijo častito našo duhovščino, sicer niso raznašali judje; trošene so pa vendar bile med svet; trosili so jih tisti, ki svoj liberalizem srkajo iz judovskih časnikov; razpošiljale so jih pa nekatere kantonske gosposke, in raznašali so jih tako imenovani „rihtni hlapci.“ Ne bili bi kaj tacega verjeli, ko bi nam ne bili volilci sami brošuro „Kranjci pazite!“ pokazali, ki so jo dobili od teh hlapcev; en župan nam je celó poslal cel snopič teh brošur, naj jih damo „centralni kompanii“ nazaj, da jih porabi na mestu, kjer omikan človek — papirja potrebuje.

Nove volitve na Kranjskem.

O novih volitvah za deželni zbor na Kranjskem piše štajarsk domoljub v „Slovenu“ tako-le:

„Nove volitve na Kranjskem so dokončane! Bila je huda bitva. Nepokvarjeno ljudstvo je ostalo zvesto in dosledno. Velika tolažba za prihodnost! Podučujte učeniki naroda neprenehoma narod svoj tudi dalje naprej v političnih rečéh. Zapopadlo bode naše ljudstvo skoraj, kdo da ga vodi po pravi poti. Nova „Presse“ se potožuje, da uradniki na Kranjskem nimajo nikakoršnega upliva več na narod. Sami so krivi, da so zaupanje zgubili. Prišli bodo časi, v kterih se bodo ločevale pleve od pšenice! Kranjsko ljudstvo še ima obilno moralnega čuta; v tem ste ga razdražili s hlapčevskim svojim delovanjem pri zadnjih in predzadnjih volitvah, zato vam ne zaupa. Vladi ste storili slabo službo, sebi pa nakopali nadloge velike! Kdor z národom gré, ta je njegov prijatelj in vživa njegovo zaupanje; kdor pa služi nasprotnikom ná-

roda, ostane brez ljubezni. Ne mislite, da je naše ljudstvo neumno in nima nikakoršnega zaumena o političnih zadevah. To ni res! Misli vam umniše, nego marsikteri državnik. Kdor mu sega v prepričanje njegovo in ga hoče strahovati, ta se je prerajtal. Ako kdo, tako narod ljubi svobodnost v svojih odločbah. V tem oziru ga ne bodo knjižure spreobrnilé, posebno takošne ne, ktere so tako butasto pisane, ko ona: „Kranjci pazite.“ Govoril sem z mnogimi prostimi kmeti, kteri so na tanko prebrali to knjižico, in kaj mislite, kako se je glasila njihova sodba? Rekli so: „Ptica se pozná po perji in petji — ta ptič pa je ponočni čuk!“ Tudi drugi pomočki niso pomagali. Moralni človek gleda na značaj izvoljenca, in ker je tega našel v svojih poslanicah, volil jih je. Kranjsko ljudstvo ni kaka drhal, ktero bi lahko podkupil z bokalom vina ali z denarjem. Ker je delavno, zato si rajši zasluži denar in ohrani pošteno vest, ko pa da bi se dalo v najem nepoštenim namenom.“

Slovensko slovstvo.

(Poslano.)

S l o v ó. *)

Po stari nemški pesmi poslovenil M. K.

Bodi zdrava materna zemljica!
Skoraj v hladno krilo me zavij —
Pad' z očesa poslednja solzica,
Potok solz prelitih me zakrij!
Vse, po čemur srce hrepenelo,
Že v mladosti cvetja ga beží!
Ne veselja, le britkosti žrelo
Se odprto stavi pred oči.
Oh! življenja sanje bile tak' sladké —
Grem naj, Oče! grem naj v hladni grob zemljé!

Lepo cvetje rože odpirale
So krog mene — vendar ne za mé!
Moje so solze jih zalivale;
Pa le druge trgale roké!
Toljkanj srečnih videti na svéti
Po veselji plavati srénó —
V solzah vedno zakopan živéti,
Čutnim neizrekljivo je britkó!
Oh! življenja sanje bile tak' sladké —
Grem naj, Oče! grem naj v hladni grob zemljé!

Bodi materna zemljica zdrava!
Mi privoli, ko razpala v prah
Mojega telesa bo sestava,
V tvojem naročji da ga krije mah.
Tam, kjer lepša zarja mi napoči,
Mi odpre se vsem pripravljen dom.
Bog v veselja da ji src ne loči —
Tam osrečena ga pila bom.
Oh! življenja sanje bile tak' sladké —
Grem naj, Oče! grem naj v hladni grob zemljé!

Giontini-ova národna knjigarna v Ljubljani.

Te dni nam je v roke prišel imenik knjig, ktere je naš knjigotržec J. Giontini ali založil ali je prodaja. Veselilo nas je, ko smo v tem imeniku brali čez 70 manjših ali večih slovenskih knjig, ki jih je založil g. Giontini. Kdo more tajiti, da si je g. Giontini v tem oziru pridobil velike zasluge za slovensko slovstvo! Ali pa tak mož tudi ne zasluži, da ga podpirajo rodoljubi slovenski z naročili knjig sploh, zlasti šolskih, muzikalnih in drugih stvari, ki jih ima na lepo zbiro v

*) Iz 6. še ne natisnjenega zvezka „Čbelice“. Kdor želi temu zvezku kako pesem vvrstiti, ta je prošén, jo poslati meni, ki bom izdelke z veseljem in veliko hvaležnostjo sprejel. Vseh 5 zvezkov se dobi pri gosp. Giontiniju v Ljubljani zvezek po 30 n. kr. M. Kastelic v Ljubljani.

svoji bukvarnici, in to tem več, ker je Giontini mož, ki zmiraj stoji na strani naroda našega in je to tudi pri zadnji volitvi, polni vsakovrstnih agitacij, med ljubljanskimi knjigotržci edini bil, kateri je volil kandidata národnega volilnega odbora. Večkrat je bila izgovorjena želja, da bi se kateri ljubljanskih knjigarjev pečal s prodajo vseh slovenskih in tudi slovanskih knjig. Evo ga! Giontini bi utegnil pravi mož biti za ta posel. Svetujemo mu toraj, da v zvezo stopi z vsemi slovenskimi knjigarji in založitelji; rodoljubom zlasti šolskim predstojnikom pa priporočamo g. Giontini-ja.

Ozir po svetu.

Pisma o samostanih srbskih.

Po starih srbskih cerkvah in samostanih, po teh zvestih varhih pravoslavne vere in národne ponositosti, ki so jih slavni Nemanjiči zidali, se nahajajo brezštevilne, svetu še neznane in za srbsko povestnico neprecenljive starine. Znano je častitim bralcem „Novic“, kolike vrednosti je naš slavni Miklošič v samostanu Hilandar na Sveti gori našel in v svoji naukapolni knjigi „Slavische Bibliothek“ popisal. Samostan Hilandar sta Nemanja I. in pa kralj Milutin Nemanjič VII. na novo zidala in popravila.

Nemanja se je rodil leta 1114. v Ribnici v deželi Zeti. (Pod Zeto je spadala današnja Črnagora, južna Ercegovina in severna Albanija.) Njegov oče Teša bil je župan Rasije, to je, okolice današnjega Novega Pazar-a. Od županije raške „Novi Pazar“ imajo Srbi še dandanašnji pri tujcih imena: Racen, Raicen itd.

Nemanja po očetu raški župan je kmalu zbral vse srbske dežele pod svojo oblast, tako današnjo knježevino Bosno, Zento, Črnagoro, Dalmacijo, Ercegovino, Macedonijo, Albanijo, Srem, Slavonijo itd. in si dal naslov: „Stefan Nemanja I., kralj srbski.“ Vladal je srečno in slavno 36 let, umrl je v 86. letu svoje starosti leta 1200 na Sveti Gori v samostanu Hilandaru, kamor je za svojim sinom Racko-m prišel, omenjeni samostan na novo sezidal in kraljevsko obdaril. Nemanja I. je za vreme svoje slavne vlade sezidal ne samo Hilandar na Sveti Gori, ampak še mnogo drugih cerkev po državi; al vse so divji Turki podrli in požgali; ostal je od njegove slavne vlade in od njega sezidan samo še prekrasen samostan Studenica v današnji knježevini. Samostan Studenica je zdaj pravi Jeruzalem narodu srbskemu. Zidal ga je iz samega lepega marmora prekrasno Nemanja I.; še dan danes tu njegovo truplo počiva in pravoslavni narod srbski ga časti z največo pobožnostjo in hvaležnostjo. Narod pobožni išče pri truplu svojega sv. kralja Nemanje I. pomoči v raznih stiskah in boleznih. Truplo sv. kralja Nemanje leži še dan danes vse v svili in zlatu zavito, kakor ga je zavil njegov sin Racko sv. Sava. To poslednje ime je Racko v samostanu dobil in se pod tem imenom tudi v narodu srbskemu časti. Samo obraz je odkrit, da ga more pobožni narod poljubovati. V zlato in svilno prekrasno obleko zavito truplo je položeno v pozlačeno črno skrinjo iz ebenovega lesa, ktera v lepem marmornatem grobu leži. Skrinja, v kateri sv. truplo leži, je pokrita s svilnim in umetno z dragocenimi, zlatimi slikami ozaljšanim pokrivalom, ki mu ga je sultanica Mileva, žena Bajacitova, nesrečna hči cara Lazara, poklonila, in s prekrasnim krilom, ktere ga je patrijarh Črnojevič njegovemu grobu poklonil. V samostanu Studenici je tudi vsa mašna obleka Nemanjevega sina sv. Save in vsa druga duhovska posoda njegova. Zlatih kičank, smaragdov, rubinov in drugih biserov, lepega stroja in raznih umetno nabav-

ljenih podob in slik na grobu sv. kralja in na dragi mašni obleki, duhovski posodi in pripravi sv. Save tukaj popisati ne morem. Tudi ne krasote marmornega samostana, arabesk, nakit, lepotic in umetnih slik, podob in krasote njegovih sten in oltarjev. Tudi ne dragocenega sv. križa v velikem oltarju, na katerem so vsi prazniki, svetniki in dogodbe sv. pisma tako umetno izrezani, da se jim človek prečuditi in jih nagledati ne more tem manj še le popisati! Na zlato-svilni, mašni obleki sv. Save je vseh 12 apostolov, Kristus, Mati Božja, grb srbskega carstva, dvoglavni orel in druge prekrasne podobe iz čistega zlata itd. Tudi mi ni tukaj mesto popisati raznih staro-slovenskih napisov in podob po stenah cerkve in samostana, po duhovski posodi in mašni obleki sv. Save in na grobu njegovega očeta sv. kralja Nemanje I.

V samostanu Studenici je Nemanja ko menih dve leti živel; od tod je šel na Sveto Goro k svojemu sinu Rack-u, kjer je tudi umrl. Iz Svete Gore je prenesel njegov sin sv. Sava, truplo svojega sv. očeta Nemanje v samostan Studenico in tukaj je sv. Sava potem živel sedem let ko varh in čuvar groba svojega sv. očeta.

V Studenici ležijo tudi kosti Štefana prvovenčanega Nemanjiča II.; bil je on starji Nemanjev sin; umrl leta 1224. Zidal je prekrasno cerkev Žica na reki Ibri blizu Karanovca, v kateri so se srbski kralji nekdanj venčavali. Tudi njega srbski narod časti ko svetnika. Njegovega sina kralja Radoslava Nemanjiča III. truplo tudi v Studenici počiva. Kdor hoče o samostanu Studenici, srbskem Jeruzalemu, kaj več vedeti, naj čita „Vila“ broj 3. in 4., kjer je gosp. Vladan Georgijević na tanko vse imenitnosti ovega samostana popisal.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

V Buda-Peštu 5. aprila. V. B. — Cesar je še tukaj; pravijo, da ostane do srede.*) Največa želja vladina je neki zdaj le ta, da bi se, kar je moč, brzo kronanje s krono sv. Štefana zgodilo; to je za trdo ustavljen cilj, od ktere se vlada ne dá več zadržavati. Navada je, da ogerski kralj ob kronanju od dežele prejme 50.000 cekinov, kraljica pa 25.000. Magjarsko finančno ministerstvo je kralju kupilo grajščino Gödöllö, kake 2 uri od Pešta na cesti proti Jagru (Erlau) in ne dalje od Vaje-a. Ta grajščina velja 1 milijon in 800.000 goldinarjev, grajščinsko zemljišče je še čez 20.000 oralov veliko. — Cesarju je v Gödöllö neki prav všeč; bil je ondi že dvakrat na lovu. — Dvalizem je gotov. Kako si Magjari cilj in konec njegov mislijo, kaže nam podoba, ktero sem videl v magjarskem časopisu „Ustökös“ (zvezda repatica). Tako-le je napravljena: Pri mizi sedi Magjar; nemški Mihel mu je ravno polno skledo cmokov pred nos postavil; na cmokih je napisano: Oláh (Vlah, Erdeljec), Hortvath, Srb, Tót, Orosz. Cmok z napisom „Oláh“ Magjar že na žlici drži, z drugo roko pa pipo na stran poklada. Nemški Mihel se mu reži ter ga spodbada, naj si dá dobro dišati tako dobre cmoke. Pri drugi mizi pa sedi nemški Mihel tudi pri polni skledi cmokov, na katerih se beró napisi: Cséh, Morová, Lengyel. Pri mizi pa stoji prav pitan (tolst) Magjar, kateri Mihel-nu tako-le prigovarja: Jaz sem meni namenjene cmoke vže poručal, Mihel, snedi tudi ti cmoke, ktere si sam sebi skukal.“ — Ali

*) Ravno ko pripravljam pismo na pošto (6. dne t. m.), se razširja glas, da je včeraj pozno na večer došla depeša iz Dunaja, ktera je vzrok bila naglega odhoda cesarjevega na Dunaj pozno ponoči. Pis.